

EGYSÉGÁLLAMOK KIALAKULÁSÁNAK KORA

Batthyány Lajos Szakkollégium

Történelem érettségi felkészítő

Előadó: Szabó Tamás IV. éves joghallgató

2021. 03.17.

ÁTTEKINTÉS:

• Olasz Egység

- 1848 – feltűnik a piemonti Cavour gróf.
- 1852 – Cavour a Szárd Királyság miniszterelnöke lesz.
- 1859 – közös erővel Ausztriát legyőzte Franciaország, Lombardia, Velence és a Szárd Királyság, ezután több kis állam csatlakozott Szardíniához.
- 1861 – Viktor Emánuelt egész Itália uralkodójának nyilvánították.
- 1870 – Róma az Olasz királyság részévé és egyben fővárosává Róma az Olasz királyság részévé és egyben fővárosává vált.
- 1871 – az állam és az egyház különvált Róma és a Szentszék sajátos helyzete miatt.

• Német Egység

- 1861 – I. Vilmos Poroszországban
- 1862 - von Roon-féle haderőreform, porosz belpolitikai válságot okoz.
- 1862 – Otto von Bismarck porosz kancellár lesz.
- 1867 – Északnémet Szövetség létrehozása
1870 – a délnémet államok is csatlakoztak az Északnémet a délnémet államok is csatlakoztak az Északnémet Szövetséghez.
- 1871. január 18. – I. Vilmost a Német Birodalom császárává nyilvánítják Versailles-ban.
- 1871. április 17. – Elfogadják az új birodalmi alkotmányt.
- 1890 – II. Vilmos lemondásra kényszerítette Bismarckot a kancellári tisztségéből

OLASZ EGYSÉG - KEZDETEK

- Itáliában az egyesítés 1858 és 1870 között zajlott. Az olaszok ezt az időszakot a *risorgimento* (feltámadás) időszakának nevezik.
- Az 1848-49-es forradalmi hullám az olaszokat is elérte és több helyen forradalom tört ki, a leghevesebb mind közül a velencei volt, ahol a polgárság csak az éhség és a betegségek hatására kényszerült fegyverletételre.
- Hatalmas gazdasági különbségek
- Cél: Itália egységesítése egyetlen nemzetállamban

OLASZ EGYSÉG- KEZDETEK

- 1815. óta több kísérlet is volt az olasz nemzetállam létrehozására (carbonari mozgalom, Fiatal Itália mozgalom, Szardínia Ausztria elleni háborúja), de mind eredménytelenek voltak.
- Az 1848-as forradalmat követően tűnt fel egy régi piemonti nemesi családból származó Cavour gróf, aki olasz miniszterelnök lett (1852-1862).

„A parlamentáris kormányzásnak, mint minden más kormányzásnak megvannak a maga kényelmetlenségei, de még kényelmetlenségeivel együtt is jobb, mint bármelyik másik”.

Camillo di Cavour gróf

OLASZ EGYSÉG KIALAKULÁSA

Nemzeti mozgalmak sikere függ: európai nagyhatalom támogatása

Szövetség III. Napóleonnal (katonai támogatás)

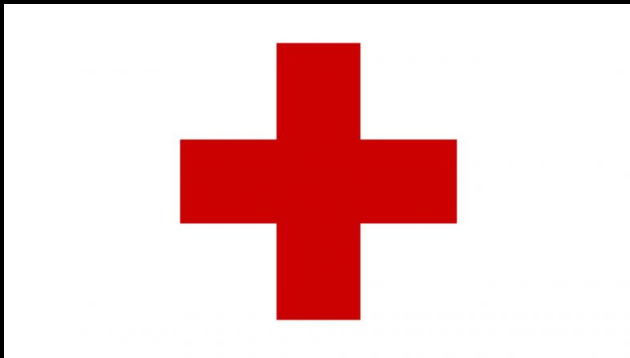
Savoya és Nizza francia kézen

Háború az osztrákok ellen

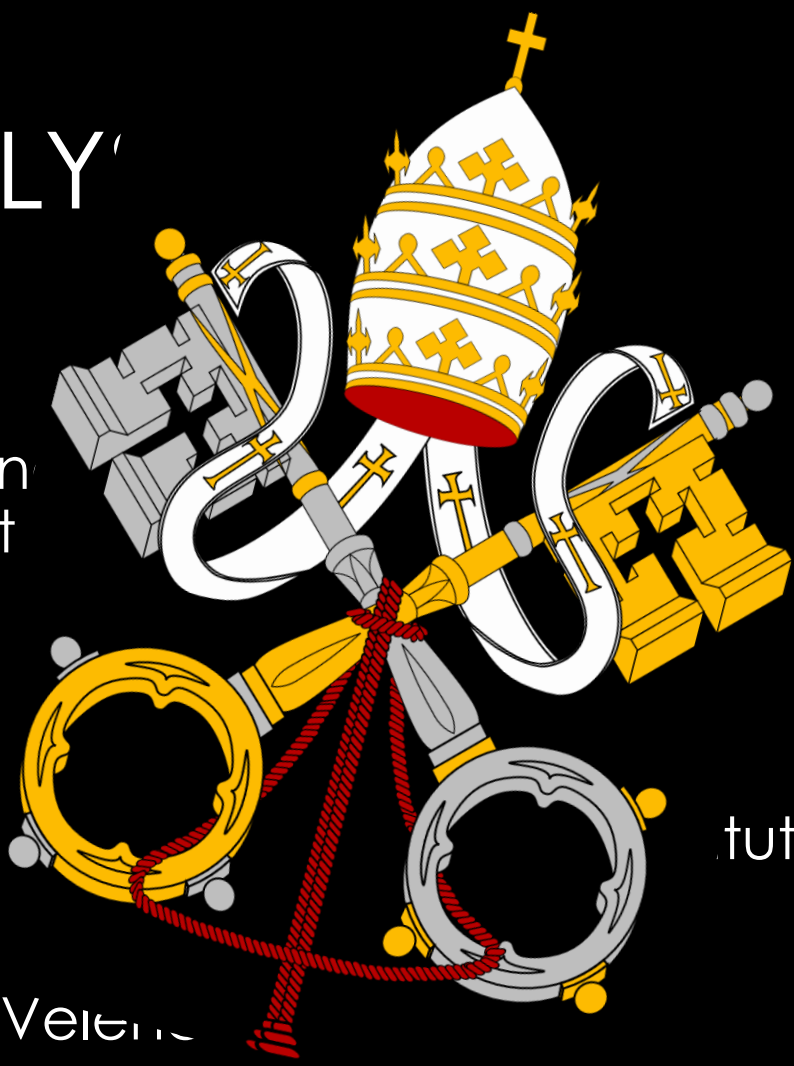

HARCOK

- 1859. Magenta, Solferino
- Francia békekötés
- É-Itália a Szárd-Piemonti Királyságé lett
- Lombardia és a környező területek pedig a katonai segítségért cserébe a franciáké
- Solferino-i csata:
Henry Dunant

KIRÁLY

- Vatikán (Vatikán) és Róma (pápai rezidencia)
- 1870-es Római csata: Olaszok megkapják Vatikánt
- 1878-ban Olaszok visszafoglalják Rómát, Pápa belső emigrációba vonul (tuto)

A NÉMET EGYSÉG

- Fragmentált Német Szövetség (40 állam), továbbra sem volt egységes, a két legerősebb állam a gyengülő Ausztria Franciaországot katonailag, Nagy-Britanniát pedig fejlettségben utolérő Poroszország küzdött az egyesült Németország feletti uralomért.
- Az 1848-as forradalmak bukása után a liberális reformok visszaszorultak. Ezt mutatta pl. a háromosztályos porosz választójogi rendszer is.
- 1850-es évek végén Vilmos herceg régensként Poroszországban enyhe reformokat vezetett be, de a rendszer autoriter jellegén ez nem változtatott.
- Vilmos 1861-es trónra lépésekor nyilvánvalóvá tette abszolutista elképzeléseit, az az évi választásokat viszont a liberálisok nyerték meg (Otto von Bismarck)
- súlyos politikai konfliktus a parlament és az uralkodó között (1862 von Roon-féle haderőreform)

A NÉMET EGYSÉG

- A válságot megoldotta: Otto von Bismarck 1862-es kancellári kinevezése
- a törvényhozás hozzájárulása nélkül végrehajtotta a hadsereg reformot és elfogadott költségvetés nélkül kormányzott.
- Lückentheorie – joghézag elmélet, Bismarck szerint nincs szabály arra, hogy mi van akkor, ha nem fogadják el a költségvetést, ezért ilyenkor a királyi előjogok töltik ki az űrt, és felhatalmazhatja a kormányt az utolsó költségvetés szerinti kormányzásra.
- A liberális törekvések mellett meghatározó volt a német nemzetállami gondolat
 - két fő alternatíva: kleindeutsch (Ausztria nélkül)
 - großdeutsch (Ausztriával)

NÉMET EGYSÉG

Kisnémet egység	Nagynémet egység
Poroszország vezetésével	Ausztria vezetésével
etnikailag zömmel német	soknemzetiségű birodalom
alkotmányos monarchia	abszolutizmus
megvalósult gazdasági egység (vámunió)	német államoktól különálló vámterület

A NÉMET EGYSÉG MEGERŐSÖDÉSE

- A katonai sikerek egységesítették a belpolitikát, így fogadták el utólag a felhatalmazási (indemnítási) törvényt, hogy az 1862-65 közötti időre utólag jóváhagyják a költségvetést.
- hadseregfejlesztés (általános hadkötelezettség, hátultöltős puskák rendszeresítése).
- III. Napóleont egyes területek átcsatolásának ígéretével semlegességre bírta
- Nagy-Britannia a Habsburgok meggyengülését látva elfogadta a kisméretű egységet. Az Osztrák Császárság a solferinói vereség után teljesen magára maradt. Bismarck még az újonnan létrejött Olasz Királysággal is szövetségre lépett.

OTTO VON BISMARCK (1815-1898)

- Reálpolitikus. Németország – megnagyobbított Poroszország. Hadseregfejlesztés: általános hadkötelezettség, modern technika, modern taktika
- porosz földbirtokos családból származó politikus, porosz miniszterelnök (1862–1890), majd német kancellár (1871–1891).
- Nevéhez fűződik: az általános választójog bevezetése, a nyugdíjrendszer megteremtése, a baleset- és betegbiztosítás és a katolikus egyház visszaszorítása is.
- „vaskancellárnak” általában egyenruhában mutatkozott
- *„Junker vagyok, és azt akarom, hogy ebből hasznom legyen.”*
- A junker olyan nemes, aki egyben katonai szerepet is betöltött. Bismarckot kezdetben azért állították a porosz kormány élére, mert őt tartották minden porosz legporoszabbikának..

A MEGVALÓSULÁS

- A német egység két lépésben valósult meg.
- 1867-ben 21 kis és közepes állam a Majnától északra létrehozta az Északnémet Szövetséget (Norddeutscher Bund)-> Közös alkotmány (gazdasági egység, nincsenek benne szabadságjogok, és a kormány parlament előtti felelősségéről sem szól), két kamarás parlament, a szövetség elnöke a porosz király volt.
- A második lépés 1870-ben jött el, a délnémet államok is csatlakoztak a Szövetséghez
- Versaillesban I. Vilmos porosz királyt 1871. január 18-án az egységes Német Birodalom császárának nyilvánították, s ezzel megvalósult a német egység.

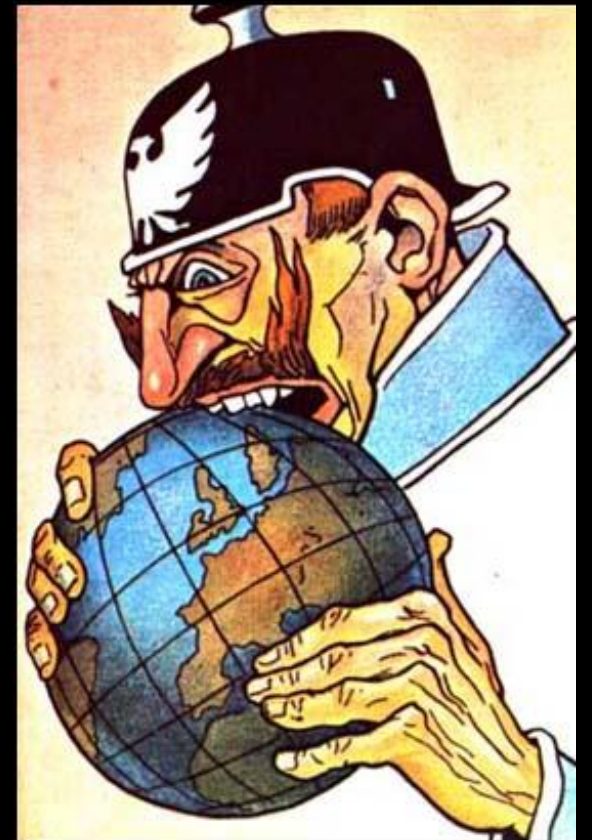

EGYSÉG LÉTREJÖTTE UTÁN

- Új német alkotmányt írtak az egység után, a főváros Berlin lett, a német parlamentet pedig inntől Reichstagnak nevezték.
- Kulturkampf, melynek lényege az egyház és az állam szétválasztása, ezzel célja, hogy a papság és az egyház szerepét minél inkább visszaszorítsa.
- Felszámolta a jezsuita rendet, és szabályozta a papok hatáskörét.
- Bismarck kormányzása alatt tartott a francia revanstól és 1873-ban létrehozta a három császár szövetségét, az Osztrák–Magyar Monarchiával és Oroszországgal.
- Ipari forradalom erős hatása.
- 1873-ban létrejött a „három császár szövetsége” az 1867-ben megalakult Osztrák–Magyar Monarchia és Oroszország bevonásával. A bismarcki külpolitika nemcsak a régi dinasztikus kapcsolatok felújítását jelentette, hanem a francia revanstörekvéseket is meggátolta.

UTÓÉLET

- Az új birodalmi alkotmányt 1871. április 17-én fogadták el
- A résztvevő államok uralkodóinak megállapodása volt.
- A porosz túlsúly az alkotmányban is megmutatkozott: fontos katonai, vám vagy adóügyekben a poroszok ellenében nem lehetett döntést hozni.
- Bismarckizmus: antiparlamentáris és antidemokratikus volt, alapvető célja az volt, hogy a fejlődés közben is megőrizze a preindusztriális, hagyományos uralkodó osztályok (a porosz földbirtokosok, junkerek) politikai hatalmát.
- Bismarck eltávolításával eltávolításával politikai űr keletkezett, amit később senki sem volt képes betölteni.
- A belpolitika súlyos problémája volt, hogy a gyors gazdasági és társadalmi fejlődés ellentétben állt az örökölt és megrekedt politikai rendszerrel
- Ez 1890 után a „Weltpolitik” megvalósításával sikerült, azaz Németország gazdasági potenciáljának megfelelő világhatalmi szerepet követelt: folyamatos hadseregbővítés, flottaépítés, imperialista és militarista szemlélet, gyarmatpolitika.

AMI HASZNOS LESZ 😊

- https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_11/lecke_01_001
- https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_11/lecke_01_002
- <https://www.nkp.hu/tankonyvek#>
- <https://blszk.sze.hu/tortenelem-erettseg-felkeszito-anyagok-2021>

Köszönöm a figyelmet, sok sikert az
érettségihez és várunk az egyetemünkön!!